

**Особено мнение**  
**на съдията Цанка Цанкова по к.д. № 12 от 2009 г.**

Не споделям т. 1 на диспозитива на решението на Конституционния съд, с която се обявява за противоконституционна разпоредбата на чл. 2, ал. 1, т. 4 и чл. 2, ал. 1, т. 1 в частта „заедно със стойността на имуществото по т. 4” от Закона за уреждане на правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове. Не са нарушени конституционните изисквания нито при приемането на закона, нито по съществото на уредбата. Намирам, че не се нарушава чл. 4, ал. 1, чл. 17, ал. 5 от Конституцията, нито че с посочените разпоредби се засягат придобити права. Специфичните цели на закона предпоставят и изискват включването на определени условия за пораждаване на правата, установени от него и съобразно поставените цели тези условия могат да бъдат различни и да се променят. От друга страна, разпоредбите на всички закони трябва да бъдат тълкувани в тяхното единство и съобразно целта на закона. В случая, телеологичното тълкуване води до извода, че именно с оглед принципите на Конституцията и конституционносъобразния замисъл на уредбата, приложима при нови обществено-икономически условия е необходимо поставяне на горна граница отнасяща се до имуществото на вложителя. Тази горна граница може да се определи в различен размер и това е въпрос, който законодателят решава по целесъобразност, но поставянето на условието по т. 4 на чл. 2 на ЗУПГМЖСВ не нарушава конституционно начало за правов ред и правовия характер на държавата. Не се създава правно неравенство с определяне кръга на гражданите да получат компенсации, доколкото такова право може и да не бъде признато. Правейки извод за противоконституционност, следва да се съобрази предмета на правно регулиране с неговите особености и сочените като неконституционносъобразни разпоредби да се разглеждат в контекста на цялата уредба на въпросите, които са се поставяли при извършването на многократните промени в уредбата. Трябва да се съобрази, че тези промени засягат цялата система от правила в тяхното единство и развитие и целите на закона. Тези цели не могат да се пренебрегват, защото те са в основата на различното отношение и различното третиране от държавата на жилищно-спестовните влогове в сравнение с другите влогове на гражданите през всичките години на обществено-икономически промени. Промените в правната уредба не се изчерпват с промяната на заглавието на закона (ДВ, бр. 100 от 2008 г). Променен е предметът на правно регулиране (чл. 1) – определят се условията и реда за уреждане правата на граждани, притежаващи жилищно-спестовни влогове в ДСК към 31 декември 1990 г. Има

разлика от предмета на закона преди промяната 2008 г. отнасящ се до „закупуване на . . . . жилища”. При тази промяна на предмета, между впрочем, което сочи, че няма придобити права, могат да се установяват и нови условия, които актуализират и допълват регламентацията като съобразяват възприетия социален критерий, съответстващ на цялата предходна уредба. Това се вписва напълно в настоящите обществено-икономически и социални условия - уреждат се условия на придобиване на право на компенсация. Това е един балансиран и социално оправдан подход при регламентацията. Съобразяването на имуществен критерий при уреждане на имуществени отношения не е в противоречие с основни начала на Конституцията и по-специално на чл. 4, ал. 1 от Конституцията. Съобразяването на този критерий е в съответствие с принципа на справедливост, положен в основата на правото. Той е отразен в Конституцията, защото равенството е само израз на този принцип. Той е въплътен в равенството и може да има нарушаване на принципа на равенство, само когато е нарушена справедливостта. А тя ще остане засегната и незащитена, ако всички вложители по жилищно-спестовни влогове получат право на компенсация. През целия период на съществуване на жилищно-спестовните влогове те са били на особен, различен режим в сравнение с режима на другите влогове на гражданите и вложителите по тях също не по-малко са ограничавани от миналото централизирано влогонабиране и са понесли рисковете и последиците на инфлацията, на деминацията и на преустройството на финансовата и банковата система и оттеглянето на държавата. Става дума за социално оправдано отклонение от принципа на равенство, когато вложителите по жилищно-спестовни влогове са поставени в положение различно от притежателите на други влогове. Затова и отклонението следва да бъде лимитирано чрез поставянето на условия, които ограничават правото на компенсация. Това не нито ограничаване в правата, нито предоставяне на привилегия, а е гаранция за установяване и упражняване на права в съответствие със справедливостта. И щом е възприета определена рамка за този вид влогове с поставянето на условия, то в тази социална рамка е възможно въвеждането на критерии, които следват и подчертават социалния подход при определяне правоимащите на компенсация. Този подход впрочем е подчертан и в разпоредбата на чл. 3, ал. 3 от закона и защитава действително интересите на вложителите при условия и механизъм съобразени с изискването за справедливост. Съобразяването с конституционните начала е постигнато чрез посочването не на един, а на няколко критерия, които в своята съвкупност изразяват при настоящите обществени условия и натрупаните проблеми справедливо законово разрешение в съгласие с Конституцията.

Съдия: **Цанка Цанкова**